

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РАТЕЛ
РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА
ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

ПЛАН РАДА ЗА 2020. ГОДИНУ

новембар 2019. године

I. УВОД

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција), основана је Законом о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13 - УС, 62/14 и 95/18 - др. закон, у даљем тексту: Закон) као независна регулаторна организација са својством правног лица, која врши јавна овлашћења у циљу ефикасног спровођења утврђене политике у области електронских комуникација, подстицања конкуренције електронских комуникационих мрежа и услуга, унапређивања њиховог капацитета, односно квалитета, доприноса развоју тржишта електронских комуникација и заштите интереса корисника електронских комуникација, у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега, као и регулаторних и других послова у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге.

Управни одбор Агенције, у складу са чланом 11. став 1. тачка 1) Закона доноси годишњи план рада Агенције, усклађен са стратешким актима и акционим плановима из области електронских комуникација и поштанских услуга, најкасније до 15. децембра текуће године за наредну годину.

Полазећи од циљева Стратегије развоја електронских комуникација у Републици Србији од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 68/10, у даљем тексту: Стратегија), Агенција је припремила План рада за 2020. годину у коме се налазе активности везане за развој независне и доследне регулаторне праксе, а у сврху даљег развоја тржишта електронских комуникација, промовисања конкуренције, примене нових технологија и заштите крајњих корисника.

Како су у 2019. години донети нови закони који регулишу области информационе безбедности и поштанских услуга, а очекује се и доношење новог закона о електронским комуникацијама, главне активности РАТЕЛ-а биће усмерене ка спровођењу нових законских решења, односно изради одговарајућих подзаконских аката. Доношењем нових закона постиже се већи степен усклађености домаћих прописа с актуелним регулаторним оквиром Европске уније. РАТЕЛ ће, такође, интензивно пратити измене и спровођење европске регулативе у области електронских комуникација и решења која она доноси, како би се одржао корак са модерним тенденцијама у регулацији телекомуникационог тржишта.

У складу са својим надлежностима и актуелним трендовима у развоју телекомуникација, поштанских услуга и информационе безбедности, али и потребама оператора и крајњих корисника, РАТЕЛ је утврдио **8 стратешких приоритета за 2020. годину.**

II. Стратешки приоритети у 2020. години

1. УНАПРЕЂЕЊЕ РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

Очекује се да ће Народна скупштина у наредном периоду усвојити Закон о електронским комуникацијама. Након тога, Агенција је у обавези да предузме низ регулаторних активности у вези са доношењем потребних подзаконских аката у складу са донетим законом, као и да спроведе нова законодавна решења. Детаљан план активности у вези с доношењем потребних подзаконских аката, а у складу са прописаним роковима, може да буде припремљен тек по усвајању закона. У прелазним и завршним одредбама, у овом тренутку доступне верзије овог акта, који је још увек у форми предлога, остављен је рок од годину дана од дана ступања на снагу Закона о електронским комуникацијама за доношење подзаконских аката. Нови Закон о електронским комуникацијама (у доступној верзији) усаглашен је са регулаторним оквиром ЕУ из 2009. године и намера законодавца је да се овим прописом, поред обавезе да се законодавство Републике Србије у предметној области усклади са правним тековинама Европске уније у области електронских комуникација, побољшају, односно прецизније уреде постојеће одредбе важећег закона у циљу обезбеђивања савременог, ефикасног и јединственог правног оквира за даљи развој електронских комуникација, што у крајњој линији треба да омогући повећање конкурентности и стимулисање домаћих и страних инвестиција, могућност избора квалитетнијих услуга, као и унапређење услова за пословање оператора електронских комуникација, али и унапређење заштите права корисника електронских комуникационих услуга.

Активност 1 Спровођење новог Закона о електронским комуникацијама кроз израду нових подзаконских аката и усклађивање са регулаторним оквиром ЕУ за електронске комуникације

Израда и усклађивање подзаконских аката ће трајати током целе године, а у складу са одредбама новог закона. Планирано је да се наведени акти припремају и усвајају у неколико фаза. Пре упућивања предлога аката на усвајање, сваки од нацрта ће проћи поступак јавних консултација.

Фаза 1 - Правилник којим се уређују таксе за пружање услуга из надлежности Агенције, Правилник о преносивости броја за услуге које се пружају преко јавних мобилних комуникационих мрежа, Правилник о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу и Правилник о општим условима за обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења.

Фаза 2 - План нумерације, Правилник о обрасцу захтева за издавање дозвола за коришћење нумерације, Правилник о параметрима квалитета јавно доступних електронских комуникационих услуга, вршењу мерења и испитивања и спровођењу провере поступања оператора електронских комуникација, Правилник о начину прикупљања и објављивања података о врсти, расположивости и географској локацији капацитета електронске комуникационе мреже, Правилник о условима приступа и коришћењу података из јавног телефонског именика и Предлог правилника о универзалном сервису.

Фаза 3 - Правилник о преносивости броја у јавним телефонским мрежама на фиксној локацији, Правилник о начину и условима за доделу и употребу бројева из нумеричког опсега који почиње бројем 116, Правилник о садржини и начину пријаве уговора о међуповезивању на међународном нивоу и Правилник о начину контроле коришћења радио-фреквенцијског спектра, обављању техничких прегледа и заштите од штетних сметњи.

Фаза 4 - Правилник о начину документовања прекомерних трошкова и мерила за остваривање права на накнаду прекомерних трошкова у вези са универзалним сервисом и Правилник о нивоу детаљности и начину објављивања података о понудама оператора за услуге универзалног сервиса.

Фаза 5 - Правилник о начину коришћења радио-фреквенција по режиму општег овлашћења (по усвајању Плана намене).

Фаза 6 - Правилник о начину коришћења аматерских радио-станица (усвојен у 2018. години и упућен ресорном министарству у циљу прибављања мишљења о уставности и законитости).

Фаза 7 - Измене и допуне осталих правилника, односно усклађивање са новим законом који уређује електронске комуникације, доношење нових подзаконских аката након ступања на снагу овог закона, као и припрема предлога подзаконских аката које доноси ресорно министарство на предлог Агенције:

- Правилник о начину коришћења радио-станица на домаћим и страним ваздухопловима, локомотивама, бродовима и другим пловилима;
- Правилник о обрасцима захтева за издавање појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција;
- Предлог правилника о радио опреми;
- Након усвајања Плана намене, доношење нових и измене и допуне постојећих правилника о утврђивању планова расподеле радио-фреквенција;

Фаза 8 - У циљу усклађивања са регулаторним оквиром ЕУ у области анализе тржишта подложних претходној регулацији, независно од доношења новог закона који уређује електронске комуникације, планирано је доношење Правилника о обрачуна трошковно оријентисаних цена по моделу дугорочних инкременталних трошкова.

2. УНАПРЕЂЕЊЕ РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА ЗА ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

Закон о поштанским услугама донет је 30. октобра 2019. године, објављен је у „Службеном гласнику РС“ број 77/19 и ступио је на снагу 8.11.2019. године. Одредбом члана 106. овог закона прописано је да Агенција доноси подзаконске акте на основу овлашћења прописаних овим законом у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу, а до доношења тих аката, примењују се подзаконски акти донети на

основу Закона о поштанским услугама („Службени гласник РС“, бр. 18/05, 30/10 и 62/14), осим одредаба тих аката које су у супротности са овим законом.

Активност 1 Развој регулаторног оквира у складу са новим Законом о поштанским услугама

Примарна активност након ступања на снагу закона је доношење подзаконских аката из надлежности Агенције у роковима утврђеним предметним законом, односно до 8.11.2020. године, што подразумева израду подзаконских аката у складу са законским решењима. Неопходно је да се подзаконска акта припремају и усвајају у неколико фаза. Пре упућивања предлога аката на усвајање, сваки од нацрта ће проћи поступак јавних консултација.

Фаза 1 - Правилник о условима и начину обављања поштанских услуга, Правилник о обрасцу захтева за доделу дозволе за обављање поштанских услуга, Правилник о висини и начину плаћања таксе за издавање дозволе као и за висину и начин плаћања накнаде на име оперативних трошкова;

Фаза 2 - Правилник о параметрима квалитета за обављање поштанских услуга и минималном квалитету у обављању универзалне поштанске услуге, Правилник о начину вођења одвојеног рачуноводства и провере веродостојности;

Фаза 3 - Правилник о начину и условима приступа поштанској мрежи јавног поштанског оператора, Правилник о јединственим тарифним ставовима из области универзалне поштанске услуге;

Фаза 4 - Правилник о обрасцу и начину издавања легитимације овлашћених лица у вези за вршењем стручног надзора, Правилник о техничким условима за кућне сандучиће.

Активност 2 Увођење стручног надзора ради успостављања бољих услова за развој тржишта

У циљу унапређења услова за подстицање конкуренције и либерализације тржишта, Агенција прати рад поштанских оператора по оствареним резултатима, примедбама корисника, иновацијама у поштанску делатност и сачињава извештаје о годишњем прегледу тржишта, анализира рад сваког појединачног оператора и указује на уочене недостатке на састанцима са операторима, као и инспекцијским службама надлежних министарстава.

Новим Законом, Агенцији је додељена нова надлежност која подразумева стручни надзор над радом оператора поштанских услуга. Ова надлежност ће значајно допринети ефикаснијем раду Агенције на успостављању бољих услова на тржишту поштанских услуга. У складу са овим потребно је израдити неопходна подзаконска акта и организовати рад запослених који ће вршити стручни надзор.

Агенција ће на основу правилника који доноси Министар сачинити упутство, планове, опис технолошких фаза које ће бити предмет стручног надзора. Такође, Агенција ће

донети правилник који прописује образац легитимације и начин издавања легитимације овлашћеном лицу Агенције за послове стручног надзора.

3. 5G ROADMAP

Један од приоритета који је поставила Европска унија јесте координирана примена 5G технологије у свим земљама чланицама до 2020. године. С тим у вези, интерес Србије јесте да не заостаје у овом процесу већ да узме активно и правовремено учешће. Из тог разлога један од приоритета Агенције јесте да уради све потребне припремне радње како би се обезбедили услови за јавно надметање за продају РФ спектра за потребе технологије 5G у 2020. години.

Активност 1 Израда планова расподеле радио-фреквенцијских опсега за 5G

По усвајању новог Плана намене радио-фреквенцијских опсега, планира се припрема измена и допуна овог плана, а на основу резултата Светске конференције за радио-комуникације одржане 2019. године (WRC-19), као и на основу ажуриране Европске табеле намене радио-фреквенцијских опсега (ECA Table).

Планове расподеле радио-фреквенцијских опсега доноси надлежно министарство, на предлог Агенције. По доношењу новог Плана намене, као и услед потребе за дефинисањем услова за коришћење радио-фреквенција биће неопходна израда нових, измена постојећих и примена усвојених планова расподеле, у складу са Планом намене по његовом ступању на снагу:

- План расподеле за рад у радио-фреквенцијском опсегу 700 MHz, упућивање на јавне консултације и достављање предлога ресорном министарству;
- План расподеле за рад у радио-фреквенцијском опсегу 2600 MHz, упућивање на јавне консултације и достављање предлога ресорном министарству;
- Измена Правилника о утврђивању Плана расподеле радио-фреквенција за системе за пружање јавне електронске комуникационе услуге - широкопојасне бежичне приступне системе BWA, мобилне/фиксне комуникационе мреже (MFCN) у фреквенцијским опсезима 3400-3600 MHz и 3600-3800 MHz, упућивање на јавне консултације и достављање предлога ресорном министарству.

Активност 2 Спровођење јавног надметања

На основу студије „Избор оптималног аукцијског модела продаје фреквенцијских опсега за постојеће и нову 5G технологију“, која је урађена у 2019. години, приступиће се избору консултанта за спровођење јавног надметања по моделу који буде био предложен. Консултант ће бити у обавези да припреми све потребне процедуре за спровођење јавног надметања, дефинише правила спровођења јавног надметања на основу врсте јавног надметања, изради софтвер уколико се буде радило о електронској аукцији, усклади софтвер за електронску аукцију са нашим специфичностима и правилима која буду прописана. Консултант ће бити у обавези да спроведе обуке за коришћење свих потребних софтвера од стране квалификованих понуђача (оператори) као и за запослене из Агенције, обезбеди подршку током спровођења јавног надметања

и подршку након доношења одлуке о избору најбољих понуда и понуђача у случају покретања судских поступака.

4. ЗАШТИТА КОРИСНИКА УСЛУГА ЕЛЕКТРОНСКИХ КОМУНИКАЦИЈА И ПОШТАНСКИХ УСЛУГА

Један од постулата на којима почива регулација тржишта је обезбеђивање високог нивоа заштите интереса корисника у односу са операторима, а посебно кроз обезбеђивање доступности јасних и потпуних информација о ценама, условима приступа и коришћења, али и ефикасно поступање по притужбама на рад оператора. Приоритет Агенције и у 2020. години остаје обезбеђивање сталног унапређења доступности, приступачности и квалитета јавних комуникационих мрежа и услуга за све кориснике.

Активност 1 Ефикасније решавање спорова

Током примене Закона о електронским комуникацијама уочено је да се највећи број приговора на рад оператора односи на висину рачуна за пружене услуге. Агенција спроводи поступак посредовања у мирном решавању спорова између претплатника/корисника и оператора електронских комуникација у вези са висином рачуна и квалитетом услуге, према члану 113. важећег Закона о електронским комуникацијама. Такође, у пракси је констатовано и да су прекомерни рачуни најчешће последица недовољне информисаности претплатника и уочавања овог проблема тек приликом издавања рачуна или у тренутку када је износ рачуна вишеструко већи у односу на просечну (уобичајену) потрошњу претплатника. Предлогом Закона о електронским комуникацијама, у тексту који је тренутно доступан, прописани су механизми за спречавање прекомерне потрошње, путем обавезе оператора да информише претплатника када износ његовог задужења достигне двоструки износ његовог просечног задужења, у циљу правовременог уочавања проблема и предузимања радњи у циљу спречавања даљег увећања рачуна за услугу. Такође, новим законом који уређује област електронских комуникација, у циљу боље заштите корисника, Агенција ће имати овлашћење да вансудски решава спорове између оператора и претплатника, доношењем мериторне одлуке, а чиме се подстиче значај вансудског решавања спора који је у интересу обе странке. Поред наведеног, Агенција анализира и Опште услове оператора електронских комуникација, у циљу давања налога, препорука и сугестија за измене и допуне истих, као и њиховог усклађивања са прописима који уређују електронске комуникације, заштиту потрошача, и другим прописима, а све у циљу ефикасније заштите корисника услуга електронских комуникација. У остваривању надлежности везаних за заштиту корисника, Агенција остварује сарадњу са другим органима и организацијама, као што су ресорно министарство, односно инспекција тог министарства или органима аутономне покрајине који су надлежни за инспекцијски надзор, Регулаторним телом за електронске медије, као и другим органима и организацијама у зависности од материје.

Агенција ће у току 2020. године наставити да прати примену прописа који уређују заштиту корисника електронских комуникација и на својој интернет страници

ажурирати податке у већ објављеним Смерницама за заштиту корисника телекомуникационих услуга – Информисање и едукација корисника/претплатника услуга електронских комуникација, са циљем да корисницима ових услуга пружи помоћ и едукацију кроз савете, упутства и навођење начина на које потенцијални приговори корисника могу да се спрече.

Активност 2 Развој универзалног сервиса

Усвајање новог Закона о електронским комуникацијама условиће припрему подзаконских аката који ближе уређују начин утврђивања и документовања прекомерних трошкова за обезбеђивање услуга универзалног сервиса, обезбеђивање средстава за надокнаду прекомерних трошкова и мерила за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова, услове који се односе на обезбеђивање једнаких могућности за приступ и коришћење услуга универзалног сервиса, као и ниво детаљности и начин објављивања података о понудама услуга универзалног сервиса, које је оператор дужан да учини јавно доступним.

Агенција ће упутити јавни позив операторима заинтересованим за пружање универзалног сервиса под прописаним условима.

Агенција спроводи анализу пружања услуга универзалног сервиса у погледу обима, географске покривености и квалитета пружања услуга, одређивање и контрола нивоа детаљности и начин објављивања података које је оператор дужан да учини јавно доступним у погледу својих понуда услуга универзалног сервиса.

Активност 3 Праћење регулисаних цена роминга

Агенција ће наставити да прати регулисане цене роминга и примену Споразума о снижавању цена роминга у региону Западног Балкана којим се уводи нова роминг регулација тзв. *roam like at home*, односно укидање роминг накнада за крајње кориснике. У оквиру имплементације наведеног Споразума, Агенција ће, након усвајања новог закона који уређује електронске комуникације, донети општи акт који се односи на утврђивање детаљних правила о примени политике примереног коришћења, утврђивање методологије процене одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг и захтева који подноси пружалац услуга роминга за потребе те процене.

Активност 4 Мерење нивоа електромагнетског поља у урбаним срединама

У складу са Студијом изводљивости изградње мреже сензора за континуално мерење нивоа електромагнетског поља, планирана је изградња мреже од око 100 мерних станица у урбаним срединама широм Републике Србије.

2020. године се наставља рад на пројекту РАТЕЛ ЕМФ, омасовљењем мреже сензора за континуално мерење нивоа електромагнетског поља. У 2019. уговорена је испорука 15 а за 2020. годину 32 сензора. Агенција је истражила и изабрала 15 локација, у вези којих су склопљени уговори о пословно-техничкој сарадњи. Агенција наставља да истражује нове локације од интереса за постављање сензора за континуално мерење нивоа

електромагнетског поља. Такође се планира интеграција сензора других заинтересованих страна у нашу мрежу сензора. План је да, у сарадњи са локалним самоуправама и другим правним лицима, до краја 2020. инсталирамо 35 сензора.

Активност 5 Унапређење Портала за свеобухватну претрагу трошкова услуга електронских комуникација

Полазећи од обавезе дефинисане чланом 111. Закона о електронским комуникацијама у делу који се односи на вођење ажуране базе података о ценама и њеном објављивању на интернет страници Агенције са могућношћу претраживања, Агенција је током 2019. године имплементирала портал за информисање корисника о доступним услугама електронских комуникација, доступним пакетима услуга, карактеристикама и ценама у виду свеобухватног претраживача важећих понуда оператора електронских комуникација. Поређење цена услуга је омогућено у зависности од врсте услуге и пакета услуга, дужине трајања корисничког уговора, закључења новог корисничког уговора и сл. Оператори електронских комуникација сами ажурирају и уносе податке на порталу, а Агенција има обавезу да информише јавност о постојању таквог портала, како би операторима било у интересу да редовно ажурирају податке у складу са доступним услугама. У току 2020. године биће анализирана потреба унапређења портала као и развоја додатних апликација.

5. ПОВЕЋАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ УПРАВЉАЊА РАДИО-ФРЕКВЕНЦИЈСКИМ СПЕКТРОМ

Закон је дефинисано да се управљање радио-фреквенцијским спектром, као ограниченим добром, заснива на начелима рационалности, економичности, јавности и недискриминације. У складу с прописима, Агенција учествује у планирању употребе радио-фреквенцијског спектра, у складу са одговарајућим међународним споразумима и препорукама, интересима грађана, привреде, безбедности и одбране земље; додељује радио-фреквенције на основу Плана намене и планова расподеле; координира коришћење радио-фреквенција и врши контролу радио-фреквенцијског спектра, утврђује штетне сметње и предузима мера за њихово отклањање.

Активност 1 Наставак изградње система за мониторинг РФ спектра

Активности на реализацији пројекта изградње система фиксних даљински управљаних контролно-мерних станица, који треба да омогући континуирани мониторинг радиофреквенцијског спектра на целокупној територији Републике Србије, ће бити настављене у 2020. години.

У току 2020. године планира се пуштање у рад још девет фиксних даљински управљаних контролно-мерних станица. У првој половини године се планира опремање и пуштање у рад пет станица на локацијама на којима су инфраструктурни радови завршени током 2019. године, док се до краја 2020. године планира опремање и пуштање у рад још четири станице. На овај начин ће до краја 2020. године систем за мониторинг РФ спектра

садржати два контролно-мерна центра и 20 даљински управљаних контролно-мерних станица.

Активност 2 Изградња контролно-мерних центара

Изградња новог објекта Контролно-мерног центра „Београд“ на постојећој локацији у Добановцима је неопходан услов за ефикасну употребу интегралног система за мониторинг радио-фреквенцијског спектра и рад запослених. Постојећи објекат је изграђен шездесетих година прошлог века, није услован за своју садашњу намену и у лошем је стању услед дуготрајне употребе, чиме је доведена у питање његова функционалност. За 2020. годину су планиране припрема и усвајање планске документације од стране надлежних органа, а затим реализација активности које претходе изградњи: израда инвестиционо-техничке документације и прибављање услова, дозвола и сагласности за извођење радова.

У циљу даљег развоја интегралног система за мониторинг радио-фреквенцијског спектра и достизања његових оптималних перформанси, Агенција планира формирање новог контролно-мерног центра у централном делу Војводине, на одабраној локацији у околини Србобрана. За наредну годину су планирани израда и усвајање планских докумената, уколико то буде потребно, као и куповина земљишта. У зависности од динамике наведених активности спроводиће се наредне на изради инвестиционо-техничке документације и прибављању услова, дозвола и сагласности за извођење радова.

Активност 3 Реализација TVWS пројекта

White Spaces (WS) су слободни делови радио-фреквенцијског спектра који се не користе на одређеној географској локацији у одређеном тренутку (временском интервалу) од стране корисника који поседују лиценце или дозволе за коришћење радио-фреквенција.

Планирана је реализација једногодишњег пилот пројекта на основу Студије изводљивости увођења TVWS уређаја у UHF опсегу (радио-фреквенцијски опсег 470-790 MHz). TVWS је слободан део спектра унутар опсега 470-790 MHz, примарно намењеног за дигитално терестричко емитовање телевизијског сигнала. Циљ студије био је да се утврде смернице на основу којих би било могуће сагледати могућности имплементације TVWS уређаја у Србији анализирајући могуће примене TVWS уређаја, постојеће инсталације TVWS система у Европи и свету, техничке параметре опреме и могућности коегзистенције са примарним корисницима опсега 470-790 MHz, као и ниво техничке стандардизације и могућности регулатора да ефикасно и правовремено врши контролу и координацију између различитих TVWS система, као и са примарним корисницима.

6. ПОВЕЋАЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ НА ТРЖИШТУ ЕЛЕКТРОНСКИХ КОМУНИКАЦИЈА

Једна од примарних активности Агенције у складу са Законом јесте повећање конкурентности на тржишту електронских комуникација. Основни механизам који је на

располагању сваком регулатору јесу анализе тржишта и Агенција ће наставити своје активности по овом питању. Такође ће се наставити кампање упоредних мерења параметара квалитета мобилних мрежа, али и израда смерница за заједничко коришћење телекомуникационе инфраструктуре.

Активност 1 Завршетак свих активности у вези новог круга анализе релевантних тржишта

У току 2018 и 2019. године завршен је нови круг анализа релевантних тржишта у складу са Препоруком Комисије о релевантним тржиштима (2014/710/ЕУ) и донета је нова Одлука о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 78/18) на основу које су 4 релевантна тржишта подложна претходној регулацији и то:

1. велепродајно тржиште терминације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији;
2. велепродајно тржиште терминације позива у мобилној мрежи;
3. велепродајно тржишта локалног приступа елементима мреже који се пружа на фиксној локацији;
4. велепродајно тржиште висококвалитетног приступа који се пружа на фиксној локацији;

На основу резултата анализа тржишта донета су решења о одређивању оператора са значајном тржишном снагом на сваком релевантном тржишту. У циљу имплементације решења о одређивању оператора са значајном тржишном снагом донет је нови Правилник о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда који је усклађен са новом Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији. Након тога оператори са значајном тржишном снагом били су у обавези да, на захтев Агенције, донесу нове или измене постојеће стандардне понуде у року од 60 дана. Поступак измене и доношења нових стандардних понуда је у току и очекује се њихово ступање на снагу и имплементација.

Активност 2 Почетак примене трошковног модела заснованог на дугорочним инкременталним трошковима и наставак примене трошковног модела заснованог на текућим трошковима у формирању цена регулисаних услуга

Нови Правилник о обрачуну трошковно орјентисаних цена којим се уводи модел дугорочних инкременталних трошкова одоздо на горе (*Bottom-up Long Run Incremental Cost Model*– LRIC) за фиксну и мобилну мрежу, у циљу усклађивања са Препоруком Комисије од 7. маја 2009. године о регулацији цена фиксне и мобилне терминације позива у Европској унији (2009/396/ЕЗ), је донет у форми нацрта и исти је упућен на јавне консултације. Почетак примене овог правилника, који ће бити основа за примену модела и калкулацију цена терминације позива, уз ангажовање независног консултанта који ће ажурирати LRIC модел и припремити га за обрачун регулисаних цена, очекује се у првом тромесечју 2020. године. Постојећи модел текућих трошкова наставиће да се примењује и даље све до потпуног преласка на модел дугорочних инкременталних трошкова.

Активност 3 Контрола цена регулисаних услуга и услуга везаних у пакете

У току 2017. године завршена је методологија за утврђивање постојања маказа цена ("*margin squeeze*") приликом формирања цена услуга везаних у пакете. Већина земаља у Европској унији и окружењу има развијену методологију за утврђивање маказа цена коју доследно примењује на цене услуга везаних у пакете. Како пакети добијају све значајније учешће у понуди малопродајних услуга оператора, контрола цена услуга везаних у пакете представља континуиран задатак за Агенцију у наредном периоду.

Агенција ће наставити да врши контролу начина формирања цена свих регулисаних услуга оператора са значајном тржишном снагом на основу достављених регулаторних извештаја за 2019. годину и да доследно примењује Правилник о примени трошкотног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација. У току 2020. године, поред модела текућих трошкова, планирана је и примена модела дугорочних инкременталних трошкова, пре свега приликом одређивања цена терминације позива што је у складу са Препоруком Комисије од 7. маја 2009. године о регулацији цена фиксне и мобилне терминације позива у Европској унији (2009/396/ЕЗ) којом LRIC модел одређен као обавезан у одређивању ових цена.

Активност 4 Упоредно мерење параметара квалитета мобилних мрежа (*benchmarking*)

У току 2020. године планирано је обављање нове кампање упоредног мерења и анализе параметара квалитета у мрежама мобилних оператора на територији Републике Србије. Кампању мерења ће обавити у јавном поступку изабрани екстерни извођач, уз координисање, праћење и проверу резултата од стране Агенције. Обрађени мерни резултати ће бити приказани у оквиру иновiranог постојећег интернет портала <http://benchmark.ratel.rs>.

Проширење интерактивног портала за упоредни приказ квалитета мрежа мобилних оператора у Републици Србији додавањем резултата *benchmarking* мерења 2020. године, као и развој нових функционалности портала су планирани су за 2020. годину.

Активност 5 Визуализација приказа WiFi мрежа

Визуелизација приказа WiFi мрежа подразумева имплементацију геореферентне базе за приказ WiFi приступних тачака са могућношћу претраживања и филтрирања по више основа, биће омогућен Web приступ преко интернет странице РАТЕЛ-а као и развоја апликација за Android и Apple IOS мобилне уређаје.

Активност 6 Праћење квалитета у обављању универзалне поштанске услуге

Агенција је Правилником о изменама и допуни Правилника о параметрима квалитета за обављање поштанских услуга и минималном квалитету у обављању универзалне поштанске услуге, дефинисала обавезу ЈПО да почев од 01.01.2019. године, у потпуности примени захтеве Стандарда SRP EN 13850 - Поштанске услуге — Квалитет услуга — Мерење транзитног времена услуга с краја на крај за појединачне приоритетне пошиљке и пошиљке прве класе.

С обзиром на то да ће ЈПО прве резултате независног мерења доставити Агенцији за период од 01.01. до 31.12. 2019. године, Агенција ће у 2020. години вршити анализу првих измерених резултата независног мерења транзитног времена преноса поштиљака према прописаном стандарду. У зависности од анализе резултата, Агенција може, уколико тако процени, да захтева проверу независног мерења и резултата, расписивањем независне ревизије мерења, онако како је стандардом дефинисано.

Такође, Агенција ће анализирати резултате испитивања степена Задовољење потреба корисника поштанских услуга са посебним освртом на УПУ, које за потребе Агенције спроводи независна организација.

На основу резултата мерења квалитета и степена задовољења корисника, Агенција ће сагледати параметре квалитета поштанских услуга у Републици Србији и предузети мере из своје надлежности сходно новом Закону, у смислу израде нових подзаконских решења. Агенција ће дефинисати изузећа од петодневне доставе поштанских поштиљака из домена УПУ.

7. РАЗВОЈ СИСТЕМА ЗА КООРДИНАЦИЈУ И ПРЕВЕНЦИЈУ РИЗИКА У ИКТ СИСТЕМИМА

Закон о изменама и допунама Закона о информационој безбедности донет је 30. октобра 2019. године, објављен је у „Службеном гласнику РС“ број 77/19 и ступио је на снагу 8.11.2019. године. Одредбом члана 22. овог закона утврђен је рок за Национални ЦЕРТ да донесе одговарајући подзаконски акт из члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о информационој безбедности, и то у року од три месеца од дана ступања на снагу тог закона. За подзаконски акт из члана 16. истог закона, који такође треба да донесе Национални ЦЕРТ, није утврђен рок.

Активност 1 Имплементација Закона о изменама и допунама Закона о информационој безбедности

Примарна активност након ступања на снагу закона је доношење два подзаконска акта и то Правилника о упису у евиденцију посебних ЦЕРТ-ова и Правилника о врсти, форми и начину достављања статистичких података о свим инцидентима из надлежности Националног ЦЕРТ-а/Агенције у роковима утврђеним предметним законом, што подразумева израду подзаконских аката у складу са законским решењима. Неопходно је да се подзаконска акта припремају и усвајају у неколико фаза. Пре упућивања предлога аката на усвајање, сваки од нацрта ће проћи поступак јавних консултација.

Активност 2 Кампање и промоције информационе безбедности

Промовисање информационе безбедности ће се спроводити:

- Израдом извештаја који садржи информације о пријављеним инцидентима од стране оператора;

- Креирањем аутоматизованих извештаја на основу прикупљених расположивих информација, са циљем проактивног информисања Оператора (*Threat Intelligence*)
- Развој Ханипот (*Honeypot*) решења, које ће обезбедити механизме за детекцију сајбер претњи. Систем ће омогућити сагледавање и праћење стања информационе безбедности у Републици Србији, на основу којег ће се планирати и спроводити проактивне и реактивне мере у циљу унапређења капацитета одбране у домену информационе безбедности.
- Организовањем семинара за институције које су ЗИБ-ом препознате као информациони системи од посебног значаја.
- Организовањем техничких радионица за ИТ стручњаке из институција које су ЗИБ-ом препознате као информациони системи од посебног значаја са акцентом на увежбавање одбране од сајбер напада.
- Организовањем предавања студентима на факултетима Универзитета у Београду, у циљу подизања свести о информационој безбедности
- Могућност увођења активности "Отворена врата Националног ЦЕРТ-а", једном у току месеца

Активност 3 Обуке за стручњаке из области информационе безбедности

Група за информациону безбедност ће учествовати у раду конференција, похађати курсеве и семинаре у циљу константног стручног усавршавања из области информационе безбедности.

Активност 4 Повезивање са међународним организацијама у области информационе безбедности

Национални ЦЕРТ непосредно сарађује са Надлежним органом, посебним ЦЕРТ-овима у Републици Србији, сличним организацијама у другим земљама, јавним и привредним субјектима, ЦЕРТ-овима самосталних оператора ИКТ система, као и са ЦЕРТ-ом републичких органа.

У склопу активнијег повезивања са међународним организацијама у области информационе безбедности радиће се на:

- Имплементацији стандарда за стицање статуса пуноправног члана у организацији *FIRST*, као и обавезно учешће на годишњој конференцији – "*Grand Annual Conference*" која је у организацији *FIRST* форума
- Остваривању квалитетније сарадње са Џорџ Ц. Маршал Центром за сајбер безбедност, која треба да обезбеди и спонзорише обавезно учешће једног члана ЦЕРТ тима на курсу ПЦСС, годишње
- Активно учествовање на *TF-CSIRT* конференцијама
- Активно учествовање на сајбер вежбама организације ИТУ

- Активно учествовање у пројекту ДЦАФ-а „Унапређење управљања сајбер безбедношћу на Западном Балкану“
- Активно учествовање на вежби Сајбер Тесла, у партнерству са Војском Србије, националном Гардом Охаја (САД), као и учесницима из приватног и јавног сектора Републике Србије.

8. УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА АГЕНЦИЈЕ НА МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ

Агенција ће наставити са учешћем у раду међународних организација и институција у области електронских комуникација, поштанских услуга и информационе безбедности. Поред тога, планирана је и даља сарадња са регулаторним и стручним телима суседних држава, чланица Европске уније и других држава, ради усаглашавања праксе и примене прописа. Посебан акценат биће стављен на веће присуство у раду организација европских регулатора за електронске комуникације и поштанске услуге, као и на сарадњу с регулаторним телима суседних земаља.

Активност 1 Учешће у радним групама Тела европских регулатора за електронске комуникације (BEREC) и Групе независних регулатора (IRG)

Током 2020. године биће настављена сарадња са чланицама Европске уније и земљама кандидатима за приступање Европској унији у оквиру Тела европских регулатора за електронске комуникације – BEREC и Групе независних регулатора (IRG), пре свега кроз састанке на нивоу Контакт групе и радних група које су формиране по тематским областима. Активности ће пре свега бити усмерене на спровођење новог регулаторног оквира за електронске комуникације у Европској унији.

Активност 2 Учешће у радним групама Групације европских регулатора за поштанске услуге (ERGP) и обављање дужности потпредседника Европског комитета за поштанску регулацију (CERP)

Агенција учествује у раду међународних организација и институција у области поштанских услуга и сарађује са регулаторним и стручним телима држава чланица Европске уније и других држава ради усаглашавања праксе, примене прописа из области поштанских услуга и поштанских оператора.

Представници Агенције у континуитету активно прате активности свих радних група Групације европских регулатора за поштанске услуге – ERGP) и учествује на пленарним заседањима у својству посматрача.

У току 2020. године планира се и наставак сарадње са Европским комитетом за поштанску регулацију – CERP. Приоритети CERP-а у наредном периоду су дефинисани стратешким документом организације, који је усвојен на Пленарном заседању у Копенхагену у јуну 2018. Имајући у виду да је потпредседник CERP-а запослени Агенције, Агенција ће интензивно учествовати у овим активностима.

Планирана је координација позиције европских земаља у вези с активностима на Конгресу Светског поштанског савеза, као и усаглашавање позиција земаља у вези са

планираним Нацртом нове Директиве ЕУ из области поштанских услуга. Са друге стране, СЕРП у 2020. години планира потписивање уговора о техничкој сарадњи са Светским поштанским савезом током редовног конгреса Светског поштанског савеза који ће се одржати у августу месецу у Абиџану (Обала Слоноваче). Ова сарадња подразумева заједнички рад на пројектима широм света из области поштанске регулативе и креирања стратешких докумената у области поштанског саобраћаја. Узимајући у обзир чињеницу да је испред ЦЕРП-а за реализацију задужен потпредседник, који је и запослен у Агенцији, ова активност представља добру могућност за промоцију стручњака РАТЕЛ-а на интернационалним пројектима, као и Агенције у целини.

Активност 3 Унапређење сарадње на регионалном нивоу

Планирано је да се Форум сарадње регулаторних тела за електронске комуникације Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније и Србије одржава сваке године у новембру, као и да се интензивирају редовни сусрети стручњака из све четири агенције у појединим областима рада.

Планира се наставак сарадње са земљама потписницама Споразума о снижењу цена услуга роминга по питању даљих корака везаних за регулацију цена роминга, као и посета регулаторним агенцијама земаља у региону, у циљу размене искустава у области регулаторне праксе.

Активност 4 Организовање међународних скупова (BEREC, ECC СЕРТ, FM22 и међународне конференције у области информационе безбедности)

Планирано је да се у 2020. години одржи више међународних скупова из области електронских комуникација, поштанских услуга и информационе безбедности.

Агенција ће у марту 2020. године бити домаћин пленарног састанка BEREC-а. Очекује се да ће састанку присуствовати око 130 представника европских земаља. Ово ће бити први пленарни састанак BEREC-а које се одржава у Србији.

Агенција ће у Београду у јуну 2020. године бити домаћин СЕРТ ECC пленарног састанка. Очекује се да ће састанку присуствовати око 90 представника европских земаља. Ово ће бити први састанак ECC-а у Србији од чланства Србије у СЕРТ-у.

Агенција ће у Београду у октобру 2020. године бити домаћин састанка СЕРТ радне групе FM22 (*Monitoring and Enforcement*), за око 60 представника из европских земаља.

Планира се и организовање прве годишње Конференције Националног ЦЕРТ-а током октобра- месеца информационе безбедности, која ће бити посвећена промоцији значаја информационе безбедности. Конференцији ће присуствовати стручна јавност из Републике Србије, региона и шире. У оквиру конференције планира се и извођење сајбер вежбе.